

मराठी

५०.१.९९

८९०१५९

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ घुळे.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक

४

ग्रंथ नाम

कृति

विषय

क० पुराणे

(1)

धुजिबरवटा: सुभगासुभटाभरवंटा: तुदारवर्गा
ज्ञानाच्या ॥४॥ धृपद ॥ वोपक्षक्रांका जैकैवारिः नां
वस्माजे तुजमुरारिः द्वये द्वये द्वये द्वये द्वये द्वये द्वये
रिपावावें ॥५॥ अभातनं ना रजा: जे च तुरानन
चिभात्मजा: जे कुउळे श्ववीजा: ते वै द्वरिवो
लुक्कीः ॥६॥ न मनकलश्री गुरुराया: नीर्मलमति हुँ
वया: न रणागतजाङ्गो श्रोतया: स्या-व्याचरणादं

(2)

उवतः॥८॥ जेष्ठं दुष्टं वाचे सागरं जे स्त्रवण सु आचे
 माहेरु जेंदि नाचे कव्यतरः॥ या-वाभभयं कर् मस्त
 किं॥९॥ तेषो प्रसार्देके एव रेत्रः के थाभाई का विप
 वित्रः व्यास वनविनिर्माण जेभारथिको लिछेण॥१०॥५
 सभापविचेनिरोपण त्रैमहाटिया किर्तनः स
 भेसाजिदुर्योधनः आणि कोरव वै सक्षात् क
 र्दविक शुस्तो मदरुः दुश्वा सनु आणि जयद्रथः

(2A)

जश्वथासाद्रोणसुतुःधृदुम्बुवेसंका॥१०॥ सभा
पनवटलिभवाशरः साहारीशओरथोरः दुर्योधनपु
सविचारः तुम्हीष्ववहि सागवा॥११॥ पांडुवगेश्वे
द प्रस्थासुरवेन्निविप्रव्युतांः उसेवाटेमासयाच्चि
ताः हेंराज्यघेतिळ॥१२॥ तारडेसियाल्लिकायउपावोः
हाँसोनिदुश्वासनुम्हणेमाहाबाहोः खोकावामंत्रि
याँचारावोः शकुनियामामापरियसा॥१३॥ तयासि

(3)

दुतपाठविळः येतु छवं हैं पातळः ओर समान वैस
विळः मगतया सिद्धि क्षेत्रः ॥१४॥ अहो जिक्कु नि परिये सा
गेठो पांउ वा चिया देसः लज्जिन वद रको नियां दसः आ
गिष्ठिका वकरणीया ॥१५॥ तरिते जिं किं जे क्य पे
परित्ते सिद्धि सांग बर्द ॥१६॥ एकरु नि पांउ वैरि
होता रका क्षेत्रे तिळः ॥१७॥ यतु सांगे वि वानुः ब्रह्म
बानु उवरको दउः मुध्य करितां अर्जुन विनुः तो

(3A)

मुद्रिगोपालः ॥१७॥ नो पिमा न स राज हंसुः तु करी
 नी कौमोद्दकि प्रकासु प्रादव कुछि चादि ने श्रुः तो
 परम पुरुष गोपालु ॥१८॥ लाव उपस्थिंधु चिल
 हरि: जो स्वयं अधृता च हरि: चैतन्य गजी ची
 साजिरि: रट कला प्रभु ॥१९॥ जो भूषण कम
 ळ को नकला: जो कोटि कंदर्प लाव उपय पुतला: जो
 ब्रह्मां जाति जिवन कला: तो घन सांव लागो पालु ॥२०॥

(५)

॥१८॥

सनकादिकाचें भर्ति सुषणः वै कुं हवा सियां चे
 निधानः जो भागवत उत्तरायं संजः तो आनं दध
 न गोपालुः ॥१७॥ प्रति रवा विन क्षालि जो शा
 ना चिभ्रमृत कलि जो यो नियां चा हृषक स ॥१८॥
 क्षिः सुख निर्वाणि नहि क्षाः ॥१९॥ ज्ञो विदा का
 स्त्रि चा रुडपुः जो ब्रह्म सुखा चा दिपुः जो सुख

सागरउठः तोयोग्निद्रेपद्मुडकः ॥१७॥ शुद्धमुक्तं
रामचक्रः वरिपास्योजयिरोदकुः मजपाहातां स
हस्तमुखुः सुखवर्णितांठे । द्या ॥ १७०० ॥ धुपेंधुपि
छिकोवरिः परिसकन्मा प्रमदिरिः जोमकरंदुयो
गेश्वरिः सुखसवादेभाग्ने ॥ ११ ॥ ल्यवरिष्वरुवा
रसुमनाचेः चांदिवाद्योश्चामोतियांचेः माजिदै
वतवेकुंविचेः तेष्वरुवारैपद्मुडकः ॥१७०५॥ कर्मी

४(A)

(5)

गिचरणसंहनः करि धरनि हृदृष्ट चरणः येकच
 रण हृदृष्ट धरनः दुसरा करक मल्लि वेतकः ॥३॥

पा हेन्या हालु निनयनं विस्मित जावेंति चेंसनः
 ॥४॥

१९७५

दृष्टि पा हेन्या हालु न बरविन् पदि सति ॥४॥

जेजेनं खिपा हेते थरन पाइ सत धाहुः धन्य धन्य
 १९७१
 हणमायः जिवि वृमा झेंडु स्नेनिः ॥५॥ का पुरक
 स्तु रिक्षणा गरुः नि धीत चंदन ध्या गिर्वरुः

(5A)

मददलाविकुः करिध्यानन्वरणाचेंः ॥५॥ रंगेतक्ष
 हातरंगक्षेः तेजेभारक्षपैजाक्षेः तेचरणीहोरंगक्षेः
 उनिमधुकरेपरीयेन्द्रियान्वयनेरुकमीणीः
 विळासलितेचरणीवर्षत्वरेखापाहोनिः केसित
 टस्तजालिः ॥६॥ नारदवा ब्रह्मविणाः करिनामाचिग
 र्जेनाः जेथेंविश्रांतिकम्रक्षनयनाः नादब्रह्मिनाहिळाः
 ॥७॥ विश्वेषगायननारदाचेः भक्तिप्रेमरसद्विचेः ह

(6)

गतोनामभगवंताचेऽहृदृष्टिध्यानकरूनः॥१७॥३ धवाक
 रिपितांबरःदेवास्मिजानविष्वस्वरुःविजनाचेतनि
 यांधर्क्तुःउभाष्यसेवामभागिः॥१८॥४ सासुखनि
 ॥१९॥५ द्रेसिहोताःचाद्यकानि पञ्चाष्टविताःपावल्लासु
 उठाभन्तेऽकर्मा भयाभितजाळिः॥१९॥६ उर्गे
 निकैस्थाप्यरवारिःतोदेखताजाङ्गादपदिसुं
 दरिःवेणिदेत्थनिकरिःदुश्वासनेऽदुर्जनेः॥१३

(6A)

लगकगजाछिदेवांसि: बैसछेंसां उिछेंघवद्धियांसि:
 हृषिनपाहेविगरुजसि: वेगेंरुषिकेनिधाविनव्वोः ॥१५॥
 तेंदेखोनिटविः गरुधां वत सेपारिः कोणेक्षपेजग
 जेतिः भाजिसजं विसरक्षापः ॥१६॥ येनेनद्वेगेंछवल्ल
 हृगरुउमागेंधावतभा ठाउनमनाचेपायेः परि
 नानुउगोपालुः ॥१७॥ करुक्षीणीस्त्रेणेनारदा सि: को
 यस्तांकरुपउठेंदेवासि: धावीनव्वो भाकासि: को
 याभस्तांकारणोः ॥१८॥ पाहाहो भक्तावीकारणोः

"Joint Project of the Rashtrapati Bhawan, Dhruv and the Vashishtha Rao Chaitanya Bhawan,
 Raigarh, Madhya Pradesh, India
 Rishabhadeo Parshvanath Mandir, Dhruv and the Vashishtha Rao Chaitanya Bhawan,
 Raigarh, Madhya Pradesh, India"

११६।

३७
इवासि हो व्यवतार द्येनोः यो जक्कां चे निरिचोः बांधका हुगो
पालुः ॥१८॥ जक्किदे खोनि जुलक्काः आपपरविसरक्काः मज
पाहातां जाहूपउक्काः पांउवा-वा पैकानिः ॥१९॥ थजं वतेद्वोप
दिसुंदरिः कोषे गांजि स्त्रेळ दुरा-वा रिः मगधावि
नक्कासुरारिः गरुडटा ॥२०॥ गांपरित्सिः ॥२१॥ दुउदुजं
हरिधांवतुः मागे गरुडव्यस्येतुः करिधरुनियां धनं
तुः फुढे पितां बरुग किनक्काः ॥२२॥ उदउदजावस्त्रेष्वा
सुउतिः पितां बरुधरुनियां श्रीपतिः दपतिवरिचा

११७॥

Rajiv Gandhi Library and the Research
and Publication Wing, Mysore

(A)

तमः॥२८॥ नवलिषेन विक्ले जोक्ले; देवा विवस्त्रें परिम
लः मगु उद्यु निनेत्रक सक्लेः पांडवाक उपाहे॥२९॥
तव पांड विदे खिला पि ताब उः कृष्ण तिभागा स्वामि
सारं शध रुः हेदे रखोनि उः प्रश्ट पातढळता तिः
॥३०॥ परिहें क्षिस्मासि लः कोणि कोणहा सिने
बक्ले: धर्मा क्षिस्माप्यज्ञे। नासि कलक्लेः आगिळ
कुल सहै देवासि॥३१॥ उठें पितां बुद्धा छापा

(8)

।।२०।

गेदेवतभारेण्ठः जेर्थीक्तेर्थं चिप्रगटक्काः आक्षिग
 नदिध्यक्तेः ॥२८॥ अाळा गेक्काहेभक्तिः बापुव्यापकु
 तोप्रीपतिः किं तेवृद्धचिधानेमुतिः जेर्थीक्तेर्थं
 चिप्रगटक्किः ॥२९॥ जे अर्बहस्यापुनिराहेण्ठः
 स्थावरजंगमिः शब्दहे योमिः हातमेषज्जयानाः ॥२०॥
 ॥३०॥ परेपरताभाहेः परेसिव्यापुनीराहेः जोउप
 ब्रांतिस्तिहोयेः रूपवंतपरियेसाः ॥३१॥ सध्यमे

(४A)

सविस्तारः यापा सुनकुटे ब्राह्मणं कुरुः मगशावृहो
नि साकारः वै रवि सि प्रकटे ॥१०॥ परिब्राह्मा लिततो पर
ब्रह्मुपतकः परित्रावृत्ते गते ॥११॥ रियचिक्कः जिवति
छ जिव परिभ्रसेवनक रवद्वयीयां सिभ्रहिम्मः ॥
१३॥ कर्मकार्यभाष्यि क... हेष्ववर्धी उयाचि संतोः
हेवयितां वेदां तां सुरवनि द्वापावल्लिः ॥१४॥ सांहि
इनुष्णाभ्यामो चक्षुः परस्परे करिति विचारः जही

(9)

सर्वासाध्य परां पञ्चः परिभृति स अनुसरणः ॥१२४॥
 पां उवजन प्रतिपाठकं ऐसा बिद्धं वाप्यो ग्राः ये उनि
 यां यादव टिळ कुः आठि गण दिध क्लेः ॥१२५॥ अवर्ते
 करिक ष्ठ छिः च हुम्मुडि कर वालि छिः कर स्थो च न
 व्यामेनि विशिः अस्तु तद्विपरिधेसा ॥१२५॥ हु
 र्जना चिह्निपातछिः वरि कर स्था मृत बृहि जालि
 मागिल ताप विसरछिः देखो निमुख व कर स्था चों ॥१२६॥

१२४॥

१२५॥

(9A)

जैसारेवा कृपणा स्मिः जैसा सांप उभना था स्मिः तो
नाठविहरिद्वा स्मिः तैसे हप दिसवाट लेः ॥१७॥ याजि
देवां वा वो रसु कैसा माते स्मिः बालक मिळे बहुत दिव
साः तेकाट से उसा साः प्रसिपाङ्का यमारिः ॥१८॥ कि
वा ग्रभ्य वस्ते चापाति उजैसि चालित उडिः तै
सें कृस्थं ज्यांग लवउ सव उडिः हप दिवरिटा किलेः
॥१९॥ वसु देवाचयाम को के विसंसा ना वीवथः

(10)

धर्मंजिमांपार्थीः नकलुसा हदेवाभान्दुः ॥४५॥
 द्वौपदिक्खां छितांदे रुधं १०८ एष अव्यवस्थादुणा
 वक्षः धर्मकिंमासि क लवच्छिनेत्रेंकरिवारि ॥४६॥
 छेः ॥४६॥ ज्यांवरिदैर पृक्षपाहोये साच्चिप्रपं
 चिद्विजरिपाहे साच्चिसंसारभ्यपाये सुख
 उपहोतातीः ॥४७॥ परिहेंदुख कौरकाचेः पांड

॥४५॥

॥४६॥

Rajavade Sanskrit Manuscript, Madal-Dhive and the Yaw-wamao Chavan, Dated 1750 AD, Library No. 1002

(Joa)

वामनीनाहि साचेंः रूपदेवतिकस्त्राचेंः दूषिदमागेंपरि
येसा॥४३॥ सावलितेछ समंग छहति: बाहि बाहोटे
शक्तिः मुखिखेदकण नमदति: मुस्तिविर गुटि सुट
क्षिः॥४४॥ विरिव गाजिव यनविशाळः विकास
लें निक्लोक्षकः आनंदन् रवकमलः मुखिश्लाल
दंताचाः॥४५॥ केतिमुकोफलाचेहारः मणिमंडितव
श्यस्थलसुंदरः विवेजयंतिमनोहरः सुंदरवदन
वेक्षकाळः॥४६॥ कासे पितांबनाचाक्षकाळः जे वि

(11)

द्वि

विजुवरिमेघमंउक्तःसुरंगंरंगक्लेषोज्युक्तःदाविश्च
लाक्तरंगाचाः॥४७॥ पाईतोउत्क्षिदांचाःसंमुदावोप्रि
खालादेवाचाःअनुसरं रवा निसुखाचाःमगाकि
रुपगर्जनैःधर्मेवद्विचक्षेमुखिःकिमहुदर्थध
॥४८॥ वक्षोकिःपार्थचरणित्वा लुखिःमृणेत्तिविसे
रिखाक्षिविः॥४९॥ नकुलंपाहुपितांबुःसहदेउपा
हस्तवींगसुंदरुःदपदिमृणेमाज्ञासोहुदरुःकंठि

॥५०॥

(IA)

मिति ज्ञातः किं ॥४८॥ ऐसा है विद्या में उभा व्यनदाट किं
 राजसभा: परिसाजीरक समाप्रभा: ते कौरवनदे रवति ॥४९॥
 ज्याचिह्न द्विप्रपंचिः सुर्वा लाभति किंचिः गोडि ने
 अतिनामाचिः मां तु पके च ति ॥५०॥ असोदुर्योध
 उकोपक्षः अज्ञानुकां रुक्षा ये रेनिरियेहात चा
 तल्ला: अवल्लाहें भासु दि ॥५१॥ वरिळ पद सवेश की
 कल्का: भीति रिहु सवासे कावे रिविळा: तोसु मंधे परिम

(12)

ले से क्लो छिक्लः तो हि असु ति क्ला लव क्ला हे ॥५४॥
 सीति रिदे श्विक्ला पिव क्ला पत्र वेहि चापा टो क्लः किरमि
 जि किक्ला काळः निक्ला बि ज्ञपा टाठ ॥५५॥ धारव
 दु पुत्रियां चाः कुक्ल का पत्र रता रव बाई ति चाः ब्रदु ॥५६॥
 काळा क ल्लो मेवे चाः पदे भासते चाः ब्रदु ना
 ना परिच्छि पट कुक्लेः नीचति जालि तये वेक्लेः दुर्या
 धनु भं वडि उक्लेः क्लो धर्म क चुनि परिये सा ग ॥५७॥

(12A)

मगधुधुकारें बार्जुः तं वदुश्वा सनुष्या सु उत्तिः नीति
शीरो दकु देखतुः शुभ्रवलै परियसागा ॥५॥ पिवकाळा
क्लबाट धारिः रन्ते उत्तिछि ॥६॥ पहरिः कै सि बुधि वंत
मुंदरिः विस्मो करिति कौ ॥७॥ अथ वे हिष्या सु उत्तिछि
ख्यैः तव मर्भ सुति देखे विचित्रः पाट सुता चिप वित्रः ॥८॥
पीक्कामहि विबंश्चं शं रवो विक्कि ॥९॥ पातक्क पां पे

(13)

परिकरः विचित्रसुतायेसुंदरः नाज्ञापरिदोव
 इः दृपदिवरिचातक्षिः ॥१८॥ पादरिछिहिछेकोडे
 श्याहुः पदगवरिपदर पठे पात्रङ्गनदिसेत्रघरे
 यादुयोधनास्तिपाहतांः ॥१९॥ पाहातांखरूपपाते
 क्षः पाहामिनाणोष्ठूँवाऽः कसरवानकउभाऊः
 वाघबंरेगुजपृवण ॥२०॥ किसापोफल्लियांव्यामोटाः
 विनधारियाधोवटा येकिपरिसयेकनिटाः कोणेगम

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००९ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com